

TÅRUP DARK SKY FESTIVAL

3108
1009
2023

PRO
GRAM

KUNST OG VIDENSKAB UNDER DEN MØRKE NATTEHIMMEL

VELKOMMEN TIL TÅRUP DARK SKY
FESTIVAL 2023!

Inspireret af Tårups mørke nattehimmel vil Kunstrum Fyn skabe møder mellem kunst, videnskab, natur og mennesker.

Gennem hele menneskets historie har vores forfædre indtil for nylig oplevet en himmel fuld af funkende stjerner – en nattehimmel, der har inspireret videnskab, religion, filosofi, kunst og litteratur. Stjernehimmelen har bragt mennesker ud i verden og givet os ny viden. Den har været et projektionslærred for de store spørgsmål: Hvem er vi, og hvor skal vi hen?

Men mange steder i verden er stjernehimmelen ikke længere synlig for os. Desværre lever op imod 80 procent af alle mennesker nu under det, der kaldes en "lysforuren" himmel.

Med Tårup Dark Sky ønsker vi at bringe mennesker sammen under stjernehimmelen til samtale, undren og refleksion i møde med inspirerende kunstnere og forskere. Vi tror, at mødet mellem kunst og videnskab muliggør nye forbindelser, nye erkendelser og ny kundskab. Sammen kan vi sætte søgelys på vores fælles fremtid, og hvordan vi i fællesskab kan bidrage til en bæredygtig udvikling.

Crispin and Helga

KUNSTUDSTILLING

I Kunstrum Fyn vises nye værker af nordiske kunstnere, der kombinerer æstetik, videnskab, abstraktion og spekulation for at stille spørgsmål knyttet til universets gåder, forbindelser mellem mennesket, naturen og kosmos.

Kunstnere: **Mads Borre** (DK), **Nanna Debois Buhl** (DK), **Dane Dodds** (ZA), **HC Gilje** (NO), **Kirsti van Hoegee** (NO), **Solveig Lønseth** (NO), **Sidsel Christensen** (DK/NO) / **Erik Meideros** (BR/DK) og **Maria Dorothea Schratzenholz** (NO).

MUSIK

Tårup Dark Sky præsenterer en række nordiske musikere og artister, der optræder live, inspireret af naturen, landskabet, stjernehimmelen og universet.

Live musik af: **Matti Aikio** (FI), **Nils Petter Molvær** (NO), **Sidsel Nørgaard-Nielsen** (DK), **Regler** (SE, DE, DK) og **Katrine Ring** (DK).

PERFORMANCE

Nordiske kunstnere viser live og stedsspecifikke performancekunst, der gennem ord, lyd, bevægelse og billeder udforsker vores grænseløse univers.

Kunstnere: **Matti Aikio** (FI), **Mads Borre** (DK), **Sidsel Christensen** (DK/NO) / **Erik Meideros** (BR/DK), **Kirsti van Hoegee** (NO) og **Maria Dorothea Schratzenholz** (NO).

POD-WALK

Himlens børn er en udendørs lydvandring i naturen omkring Kunstrum Fyn, udviklet af produktionsselskabet SANS-1 fra Nyborg. Publikum skal benytte deres egen telefon som lydmedium.

Podwalken består af to unikke lydoplevelser – en til dagen og en til natten:

SOLVANDRING: (20 min.) opleves *før* solnedgang. Undervejs på ruten vil lytteren blive opfordret til at interagere med omgivelserne, naturen og rummeligheden.

MÅNEVANDRING: (16 mins.) opleves *efter* solnedgang. Mørkets fortælling har, som udgangspunkt, ingen fast rute, men også her vil lytteren blive aktiveret af fortællingen og opfordret til at interagere med sine omgivelser.

Begge lydoplevelser kredser om den – for os mennesker – nok vigtigste stjerne af dem alle: solen og dennes betydning for jorden og solsystemet. Hvad sker der, når solen er oppe? Hvad sker der, når solen er væk?

FORELÆSNINGER/SEMINAR/WORKSHOPS

Nordiske videnskabsfolk deler deres forskning med publikum. Vi bliver bl.a. klogere på stjernestøv, lysforurening, radioastronomi og stjernehimlens historie.

Mød bl.a. **Ivalu Barlach Christensen** (astrofysiker, GL), **Tobias Hinse** (astronom, DE/DK), **Jon Larsen** (stjernestøvforsker, NO), **Asta Mønsted** (arkæolog, GL/DK), **Lars Occhionero** (astronom, DK) og **Morten F. Mortensen** (miljøarkæolog, DK)

STJERNESAMTALER

Her mødes festivalens deltagende kunstnere og forskere til samtale om selvvalgte temaer med udgangspunkt i eget arbejde og forhold til rummeligheden.

STJERNEVANDRING

Astronom **Tobias Hinse** tager publikum med ud i mørket for at lære os at læse stjernehimlen. Du får også mulighed for at lave lysmålinger og deltage i et Citizen Science projekt initieret af Syddansk Universitet om lysforurening i Danmark.

BØRN OG UNGE

Kunst- og Astronomiteltet er åbent hver dag. Her møder børn og unge astronomer, kunstnere og pædagoger, lærer om universet, solsystemet, stjernehimlen og lysforurening, ligesom de kan løse opgaver, male og tegne. Værkstedet er fra 4 år, men dele af programmet vil være tilpasset ældre aldersgrupper. Følg med på opslagstavlen uden for teltet for at se dagens program.

Himlens børn, pod-walk (8+)

Astronom for en dag: observer med teleskop, workshop (12+, medbring dine egen computer)

Lysforurening og astronomi, workshop, (10+)

Design din egen raket, workshop, (5+)

The Bigger Body, performance, (eng), (12+)

MAD OG DRIKKE

Mad og drikke kan købes i festivalens bar og køkken. Betaling med mobilepay og bankkort

BILLETTER

DAGSBILLET	200 kr
FESTIVALPAS	500 kr
BØRN UNDER 16 ÅR	Gratis

Billetter købes via www.billetterto.dk

Gratis adgang for alle søndag den 3. september

DATOER

FESTIVAL

31 August 2023 – 3 September 2023

UDSTILLING

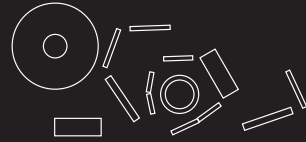
31 August 2023 – 10 September 2023

Tårup Dark Sky er sponsoreret af:

TOILETTER

BAR

TELESKOPET

ENTRANCE

ENTRANCE

KUNSTRUM FYN

ENTRANCE

GALAKSEN

ENTRANCE

KUNST OG
ASTRONOMI-
TELLET

KUNSTRUM FYN

KØKKEN

31 08

TORSDAG

0015–0115

→GALAKSEN

Koncert: *Blue Super Moon* - Nils Petter Molvær (NO)

Jazz-electronica trompetist Nils Petter Molvær åbner festivalen med en udendørs solokonzert under fuldmånen.

1400

Dørene åbner

1430–1600

→ATMOSFÆREN

Filmvisning: *!Aitsa* - Dane Dodds (ZA)

Urfolks ældgamle viden udfordrer højteknologisk viden-skab i denne nye dokumentarfilm af Dane Dodds. Filmen er en nærmest kosmisk fortælling fra en sydafrikansk ørken, hvor verdens største radioteleskop (SKA) bygges med antenner rettet mod de fjerne afkroge af universet.

1630–1700

→GALAKSEN

Velkommen til Tårup Dark Sky

1715–1800

→KUNSTRUM FYN

Omvisning i udstillingen

1715–2000

→KUNSTRUM FYN

Podwalk: *Himlens børn, Solvandring* – Sans-1 (DK)

Udendørs lydvandring (20 min), hvor du bruger din egen telefon.

Scan QR-koden ved indgangen til Kunstrum Fyn.

1715–1900

→KUNST OG
ASTRONOMITELTET

Børneværksted

1815–1900

→ATMOSFÆREN

Forelæsning: *Stjerner, tåger og galakser - lyset som værktøj* – Ivalu Barlach Christensen (GL)

Stjerner fødes i de koldeste, tætteste dele af gassen i galaksen, set som mørke pletter på himlen. I løbet af deres levetid kan disse ildkugler ses som lyspunkter på himlen. Mens de dør, kan et spektakulært show, kendt som en supernova, ses på himlen. Denne cyklus sker igen og igen. Astronomi er alt ud over vores jord. Studiet af astronomi spænder fra små støvpletter, der danner stjerner, til store samlinger af galakser med massive mystiske centre, kendt som sorte huller. Disse forskellige stadier af universet kan ses med vores stærkeste værktøj: lys. Hør astrofysiker Ivalu Barlach Christensen fortælle om astronomiens mysterier.

1800–2000

→KØKKEN

Køkkenet er åbent – Aftensmåltid

1930–2015

→TELESKOPET

Stjernesamtale

Kunstner **Nanna Debois Buhl** møder astrofysiker **Ivalu Barlach Christensen** i samtale med kurator **Helga-Marie Nordby**.

1930–2100

→ATMOSFÆREN

Filmvisning: *Aitsa* - **Dane Dodds** (ZA)

2000–2300

→KUNSTRUM FYN

Podwalk: *Himlens børn, Månevandring* – **Sans-1** (DK)

Udendørs lydvandring (16 min), hvor du bruger din egen telefon.

Scan QR-koden ved indgangen til Kunstrum Fyn.

2030–2130

→KUNSTRUM FYN

Performance: *The Bigger Body* – **Sidsel Christensen** (DK/NO) og **Erik Medeiros** (BR/DK)

Et interaktivt performativt foredrag, hvor publikum tages med på en sanselig oplevelsesrejse i videnskab og forskning om forholdet mellem individ og gruppe. (Bemærk: Engelsk. Maks. 30 deltagere)

2145–2215

→TELESKOPET

Performance Lecture: *Crumbled Papers* – **Kirsti van Høegge** (NO)

Billeder fra Hubble-teleskopet har skabt en kollektiv forståelse af universet, og menneskers forhold til universet er derfor baseret på visuelle indtryk mere end verificerbare fakta. For store dele af verden betyder det nu et ændret forhold til stjernerne pga. øget lysforurening, og vores ønske om at oplyse kloden påvirker ikke kun os mennesker, men hele økosystemet. I denne performative forelæsning ser vi bl.a. på, hvordan lysforurening påvirker os direkte, og hvordan dette kan kommunikeres gennem visuel bevidsthed.

2220–2300

→KUNSTRUM FYN

Koncert: *rule#14 - Regler* (DE/SE/DK/NO/ES)

Musikgruppen **Regler** sætter publikum i kontakt med planeter, stjerner og sorte huller i en intens lydoplevelse, skabt gennem improvisation og støj.

2300–0000

→TELESKOPET

Stjernevandring

Astronom **Tobias Hinse** tager publikum med ud i mørket for at lære os at læse stjernehimlen. Du får også mulighed for at selv foretage lysmålinger og deltage i et Citizen Science projekt om lysforurening i Danmark.

01 09

FRIDAY

1400

Dørene åbner

1415–1515

→KUNSTRUM FYN

Omvisning i udstillingen

1415–2000

→KUNSTRUM FYN

Podwalk: *Himlens børn, solvandring* – Sans 1 (DK)

1415–1900

→KUNST OG
ASTRONOMITELTET

Børneværksted

1430–1600

→ATMOSFÆREN

Filmvisning: *!Aitsa* - Dane Dodds (ZA)

1515–1700

→KUNST OG
ASTRONOMITELTET

Workshop: *Astronom for en dag: observer med teleskop*
– Ivalu Barlach Christensen (GL)

Når vi kigger op på nattehimlen, kan vi se masser af stjerner. Hvis vores øjne kunne zoome ind på områder, ville vi også se andre ting: galakser og skyer. Astronomer bruger teleskoper rundt om i verden til at "zoome ind" på disse områder for at studere dem: deres strukturer og deres molekyler. I denne workshop (12+), tag din bærbare computer med og prøv dig som astronom! Vi vil bruge teleskoper i USA/Boston for at se disse forskellige regioner.

1530–1630

→KUNSTRUM FYN

Performance: *The Bigger Body* – Sidsel Christensen (DK/NO) and Erik Medeiros (BR/DK)
(Bemærk: Engelsk. Maks. 30 deltagere)

1645–1715

→ATMOSFÆREN

Presentation: *Kollektivet Dugnad* (DK)

1715–1800

→ATMOSFÆREN

Forelæsning: *Jagten på stjernestøvet* – Jon Larsen (NO)

Stjernestøv er det ældste stof, der findes, og det har rejst længere end noget andet. Alligevel er der forsket meget lidt i mikrometeoritter, og der er stadig en række ubesvarede spørgsmål. Hvor kommer det fra? Hvordan er det, at de

indeholder vand? Er det stjernestøvet, der har muliggjort liv på Jorden? Hør stjernestøvforsker **Jon Larsen** fortælle om mikrometeoritter og sin fantastiske opdagelse.

1800–2000

→KØKKEN

Køkkenet er åbent – Aftensmåltid

1830–1915

→TELESKOPET

Stjernesamtale

Filmskaber **Dane Dodds** og kunstner **Matti Aikio** i samtale med kunstner og PhD-stipendiat **Sidsel Christensen**. (Bemærk: samtalen er på engelsk)

1930–2000

→KUNSTRUM FYN

Performance: *The Valley Came to Me* – **Mads Borre** (DK)

Kunstneren tager os med på en vandring i ord, poesi og sang; om hverdagens gentagelser, queerness, mikro- og makrokosmiske sammenstød i universet, sprogets overbelastning og mangel på ord.

2000–2130

→ATMOSFÆREN

Filmvisning: *!Aitsa* – **Dane Dodds** (ZA)

2000–2300

→KUNSTRUM FYN

Podwalk: *Himlens børn, Månevandring* – **Sans-1** (DK)

2015–2045

→TELESKOPET

Koncert: *Mørkeste Mørke/Lyseste Lys* – **Sidsel Nørgaard-Nielsen** (DK)

Live performance af original musik skrevet til Tårup Dark Sky – sammenflettet med poesi og prosa om nattens mørke, dagens lys og menneskets eksistens derimellem.

2100–2145

→ATMOSFÆREN

Mørkevandring: *Mørkets sommerfugle* – **Martin Schier Christiansen** (DK)

Kom med på jagt efter nattens smukke sommerfugle, hvor du vil blive forbløffet over det mylder af liv, der findes i mørket. Når man tænker på sommerfugle, vil de flestes tanker falde på de store og flotte dagsommerfugle, der kommer og besøger havens blomster. De dagaktive arter er dog kun en lille brøkdel af den mængde af sommerfugle, der findes i naturen. Vi vil tiltrække sommerfuglene med simple metoder, som også kan laves hjemme i haven, hvor vi vil gøre brug af både lyslokning og rødvin.

2130–2215

→GALAKSEN

Performance: *Audiovisuel DJ Performance* – **Matti Aikio** (FI)

En mental og kropslig rejse gennem lyd, musik og billeder. **Matti Aikio** er en samisk kunstner, som udforsker skæringspunktet mellem det moderne vestlige samfund og oprindelige kulturer, deres relative verdensbilleder og forestillinger om tid og rum, med en særlig interesse i konflikten mellem deres brug af naturressourcer, der udspringer af deres fundamentalt forskellige tilgange til naturen.

2230–2330

→TELESKOPET

Stjernevandring

02 09

LØRDAG

1200

Dørene åbner

1215–1300

→KUNSTRUM FYN

Omvisning i udstillingen

1215–2000

→KUNSTRUM FYN

Podwalk: *Himlens børn, solvandring* – Sans-1 (DK)

1215–1800

→KUNST OG
ASTRONOMITELTET

Børneværksted

1315–1400

→ATMOSFÆREN

Forelæsning – *Hvad er lysforurening, og hvordan påvirker det os?* - Lars Occhionero (DK)

Lysforurening er en betegnelse for negative konsekvenser af "overskydende" eller "indtrængende" menneskeskabt lys. Nogle af disse konsekvenser er forringede muligheder for observationer af nattehimlen, spild af energi, samt forstyrrelser i økosystemet. Astronom Lars Occhionero giver os en oplysende indføring i lysforurening og dens konsekvenser.

1415–1600

→KUNST OG
ASTRONOMITELTET

Workshop: *Lysforurening og astronomi* – Tobias Hinse (DE/DK) og Lars Occhionero (DK)

Lær om lysforurening og astronomi. Vi får indføring i brug af lysmålere og hvordan vi selv kan observere og bidrage til mindre lysforurening.
(Bemærk: Kræver tilmelding, kun 30 pladser, 10+)

1415–1500

→ATMOSFÆREN

Forelæsning: *Hyper Space as Reflective Tool* – Sidsel Christensen (DK/NO)

Hør kunstner og stipendiat ved Kunstakademiet Universitetet i Bergen Sidsel Christensens fortælle om kunstnere der har ladet sig inspirere af videnskab gennem historien. Hun deler også sine undersøgelser af videnskabelige/matematisk modeller af fysiske dimensioner, og hvordan hun bruger disse modeller i sin egen kunst for at udforske det 4. dimensionale rum.

1530–1700

→ATMOSFÆREN

Forelæsning: *Fynske mikrometeoritter; hvordan finder vi stjernestøv?* – Jon Larsen (NO)

I 2022 fandt Jon Larsen Danmarks første mikrometeorit på taget af Superbrugsen i Ørbæk. Siden dengang har han fundet stjernestøv både på taget af 4Kløverskolen i Frørup og Kunstrum Fyn, og stjernestøvjagten fortsætter. I denne forelæsning bliver vi bekendt med fundene på Fyn, og Jon deler sin metode med publikum. Du kan også selv forsøge dig som stjernestøvjæger.

1700–1900

→KUNST OG
ASTRONOMITELTET

Workshop: *Design din egen raket* – Tobias Hinse (DE/DK) og Lars Occhionero (DK)

Design din egen raket og prøv vores udskydningsrampe. Små ændringer i dit design kan have store konsekvenser. Måske får du den til at nå helt til stjernerne? (5+)

1700–1800

→GALAKSEN

Musik: *Lydt til stjernerne* – DJ Matti Aikio (FI)

1715–1845

→ATMOSFÆREN

Filmvisning: *!Aitsa* – Dane Dodds (ZA)

1700–1900

→KØKKEN

Køkkenet er åbent – Aftensmåltid

1930–2000

→GALAKSEN

Koncert: *Det blaaner* – Katrine Ring (DK)

Komponist og lydkunstner Katrine Ring fremfører sit nyeste værk *Det Blaaner*, bestilt af Rued Langgaard Festivalen i Ribe. Kompositionen er en fortolkning af den klassiske komponist Rued Langgaard og hans bud på tusmørket – på dansk kaldet den blå time mellem dag og aften.

2000–2200

→GALAKSEN

Musik: *Lydt til stjernerne* – DJ Katrine Ring (DK)

2000–2300

→KUNSTRUM FYN

Podwalk: *Himlens børn, Månevandring* – Sans-1 (DK)

2100–2200

→KUNSTRUM FYN

Performance: *The Bigger Body* - Sidsel Christensen (DK/NO) og Erik Medeiros (BR/DK)
(Bemærk: Engelsk. Maks. 30 deltagere)

2200–2245

→ATMOSFÆREN

Mørkevandring: *Mørkets sommerfugle* – Martin Schier Christiansen (DK)

2230–2330

→TELESKOPET

Stjernevandring

03 09

SØNDAG

1200

Dørene åbner

1200–1800

→KUNSTRUM FYN

Udstillingen er åben

1200–1800

→KUNSTRUM FYN

Podwalk: *Himlens børn, solvandring* – Sans-1 (DK)

1200–1600

→KUNST OG
ASTRONOMITELTET

Børneværksted

1300–1500

→ATMOSFÆREN

Seminar: *Stjernehimlens historie* – Morten F. Mortensen (DK), Ivalu Barlach Christensen (GL), Asta Mønsted (GL/DK) og Lars Occhionero (DK)

Hvordan har vi mennesker på den nordlige halvkugle forstået og skildret stjernehimlen og mørket gennem tiderne? Stjernehimlen har affødt utallige myter og sagn, været udgangspunkt for mytologier og skabelsesberetninger – et orienteringspunkt for at forklare menneskets eksistens. Historisk set har astrologi og astronomi været det samme, idet viden om stjernerne på mange måder var et magtinstrument og et forsøg på at forudsige begivenheder.

1530–1700

→GALAKSEN

Musik: *Lydt til stjernerne* - Sidsel Nørgaard-Nielsen (DK)

1530–1700

→ATMOSFÆREN

Filmvisning: *!Aitsa* – Dane Dodds (ZA)

1800

Dørene lukkes

TÅRUP DARK SKY
KUNSTRUM FYN
BÆKVEJ 10 (TÅRUP)
5871 FRØRUP
DANMARK

WWW.KUNSTRUMFYN.DK

KUNSTBRUNNEN

FE